

Azərbaycan- Qırğız Respublikası: dostluq münasibətlərində yeni səhifə!

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Qırğız Respublikasında dövlət səfərindədir

STRATEJİ TƏRƏFDAŞLIĞA YÜKSƏLƏN MÜNASİBƏTLƏR

Azərbaycanın Orta Asiyanın türk dövlətləri ilə əlaqələri həmişə geniş olub. İstər Qazaxıstan, istər Özbəkistan, istərse də Türkmənistanla münasibətlər məzmunca zəngin olması ilə yanaşı, həm də özünəməxsusluğu ilə seçilir. Bunun da əsas səbəbi bu dövlətlərin xalqları ilə ortaq milli-mənəvi dəyərləri bölüşməyimizdir. Bütün türk dövlətləri ilə əməkdaşlığın daim inkişaf etdirilməsi respublikamızın xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Qırğız Respublikasına səfəri də bunu təsdiq etdi. Dövlət səfəri çərçivəsində dövlət başçıları ikitərəfli danışıqlar aparıblar və Dövlətlərarası Şuranın I iclasında iştirak ediblər. Daha sonra Azərbaycan-Qırğızistan sənədlərinin imzalanması mərasimi olub, Prezidentlər mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Bundan əlavə, dövlət səfəri çərçivəsində "Qırğızistan-Azərbaycan Dostluğu" parkının, o cümlədən Heydər Əliyev və Nizami Gəncəvi adına ümumtəhsil məktəblərinin açılışı olub. Bir sözlə, Azərbaycan Prezidentinin Qırğız Respublikasına səfəri Azərbaycanın Qırğızıstanla əməkdaşlığının gələcək illərdə də mövcud potensialdan tam istifadə üçün daha böyük addımlar atılacağına təsdiqləyir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Bişkekə Azərbaycanla Qırğızıstan arasında Birinci Dövlətlərarası Şuranın məhdud tərkibdə iclasında bəyan edib ki, Azərbaycan-Qırğızıstan münasibətlərinin belə di-

namikası ondan xəbər verir ki, biz qarşılıqlı əməkdaşlıq potensialını artırmaq əzmindəyik. Qırğızıstanlı həmkarı Sadır Japarovun yarım il bundan əvvəl Azərbaycana səfərini xatırladan dövlətimizin başçısı deyib ki, bu səfər zamanı ölkələrimiz arasında imzalanan strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə əlaqələrimizi daha yüksək səviyyəyə qaldırıb. "Əminəm ki, mənim səfərimin yekunlarına dair əldə olunaacaq razılaşmalar bir çox sahələrdə əməkdaşlığın dərinləşməsinə kömək edəcək. Siz bizim ölkələrin həm beynəlxalq arenada, həm də ticari-iqtisadi əlaqələr çərçivəsində əməkdaşlıq istiqamətlərini qeyd ediniz. Düşünürəm ki, bu gün və sabah biz həm Sizinlə, həm nümayəndə heyətlərinin üzvləri ilə planlarımızı ətraflı müzakirə edəcək və tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsi

yollarını müəyyənləşdirəcəyik." - deyərək Azərbaycan Prezidenti vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, əmtəə dövriyyəsinin göstəriciləri qaneedici deyil. "Lakin, fikrimcə, bizim nəzərdə tutduğumuz planlar qısa zaman kəsiyində qarşılıqlı ticarətin həcmi artırmağa imkan verəcək. Azərbaycan, həmçinin Sizin ölkədə investisiya layihələrində maraqlıdır. Biz bu gün bunu da müzakirə edirik", - deyərək Azərbaycan Prezidenti diqqətə çatdırıb.

Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Azərbaycanla Qırğızıstan arasında Birinci Dövlətlərarası Şuranın məhdud tərkibdə iclasında bildirib ki, Qırğız və Azərbaycan xalqlarının dostluğu zamanın və tarixin sınağından çıxmış uzunmüddətli, etibarlı və səmimi münasibətlərə əsaslanır. Prezident

Sadır Japarov vurğulayıb ki, Azərbaycan Prezidentinin dövlət səfəri qardaş ölkələrimiz arasında əsl strateji tərəfdaşlıq münasibətlərini nümayiş etdirir.

"Ölkələrimiz bu il Dostluq və əməkdaşlıq haqqında Müqavilənin 25 illiyini qeyd edib. Üç aydan sonra ölkələrimiz arasında diplomatik

münasibətlərin qurulmasının 30 illiyi tamam olacaq. Biz bu tarixə yaxşı nəticələrlə yaxınlaşmışıq. Bizim əməkdaşlığımız strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib", - deyərək Qırğızıstan Prezidenti bildirib.

Azərbaycan-Qırğızıstan: tarixin sınağından çıxmış qardaşlıq münasibəti

Bəli, bu gün Azərbaycan-Qırğızıstan münasibətləri yüksələn xətlə inkişaf edir. Çünki Qırğızıstan və Azərbaycan xalqları eyni kökə, mədəniyyətə, qədim tarixi münasibətlərə və ənənələrə malikdir. Dini və milli mənsubiyyət eyniliyi, oxşarlığı gələcək münasibətlərin inkişafında əsas kredit kimi götürülür. Hər iki ölkə SSRİ-nin tərkibində müttəfiq respublika olmuşdur. Elə həmin

dövrə də onlar arasında iqtisadi və mədəni əlaqələr formalaşmışdır. SSRİ dağıldıqdan, postsovet məkanında müstəqil dövlətlər yarandıqdan sonra bu münasibətlər daha da inkişaf etməyə başlamışdır.

Ardı Səh. 3

Əvvəlki Səh. 2

Hazırda təxminən 20 mindən çox azərbaycanlı Qırğızıstan Respublikasında yaşayır. Onların əksəriyyəti bolşevik dövrünün 1930-cu illər repressiyalarında bu ölkəyə sürgün olunanlar və onların övladlarıdır. Qırğızıstandakı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ölkənin biznes sahəsində, iqtisadiyyatın digər sahələrində fəal iştirak edirlər. İki ölkə arasında fundamental diplomatik əlaqələrin əsası 1993-cü ildən qoyulmuşdur. 1993-cü ilin dekabrında Türkmənistanda MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclası zamanı Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevlə Qırğızıstan Prezidenti Əsgər Akayevin görüşü keçirilmişdi. Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev daha sonra 1995-ci ilin avqustunda Türkdillli Dövlət Başçıları Şurasının üçüncü sammitində iştirak etmək üçün Qırğızıstana gedib və orada qırğızıstanlı həmkarı ilə görüşüb. 11 noyabr 1996-cı ildə Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi ilə Qırğızıstan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi arasında əməkdaşlıq haqqında protokol imzalanıb. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi dövründə Azərbaycan-Qırğızıstan münasibətləri daha yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Cenevrədə keçirilən İnformasiya Cəmiyyəti üzrə Dünya Sammitinin işi zamanı 2003-cü il dekabrın 10-da Qırğızıstan Prezidenti Əsgər Akayevlə görüşüb. Görüş zamanı Qırğızıstan Prezidenti Dağlıq Qarabağ probleminə toxunaraq, qeyd edib ki, biz Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyirik və bu mövqeyimizdə qalacağıq. Bundan sonra 2004-cü il iyunun 2-də Qırğızıstanın müdafiə naziri E.Topoyev Bakıda rəsmi səfərdə olub. Səfər zamanı Azərbaycan və Qırğızıstan arasında hərbi sahədə əməkdaşlıq haqqında saziş imzalanıb. 2006-cı

ilin 17 noyabrında Antalyada keçirilən Türkdillli Ölkələrin Dövlət Başçıları VIII Zirvə görüşü və 3 oktyabr 2009-cu il tarixdə Naxçıvan şəhərində Türkdillli Ölkələrin Dövlət Başçıları 9-cu Zirvə görüşü keçirilir. Hər iki zirvə görüşü ciddi bəyanatlarla yadda qalır. Zirvə görüşünün sonunda prezidentlər Türkdillli Ölkələrin Əməkdaşlıq Şurasının yaradılması haqqında Naxçıvan Sazişini və Türkdillli Ölkələrin Dövlət Başçıları 9-cu Zirvə toplantısının yekunu olaraq Naxçıvan Bəyannaməsini imzalayıblar. 2013-cü ilin avqustun 15-16-da Qırğızıstan Respublikasının Prezidenti də Qəbələ şəhərində keçirilən TDƏŞ-in III Zirvə görüşündə iştirak etmişdir. Bu zirvə görüşü çərçivəsində Qırğızıstan və Azərbaycan prezidentlərinin görüşü də keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2016-cı ildə Bişkekə səfəri Qırğızıstan-Azərbaycan ikitərəfli münasibətləri tarixində ən əhəmiyyətli dönüş nöqtələrindən biri olur və iki ölkə arasında iqtisadi, siyasi, elmi-texniki, gömrük sahələrində əməkdaşlığa yeni təkən verir. İllərdi ki, hər iki respublika İƏT, İKT, BMT çərçivəsində əməkdaşlıq edirlər. 29 oktyabr 2004-cü ildə BMT Baş Məclisinin 59-cu sessiyasının 46-cı plenar iclasında "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət" adlı bəndin Baş Məclisin gündəliyinə salınmasına dair qərar Qırğızıstan tərəfindən dəstəklənib. Qırğızıstan Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində Azərbaycanın ədalətli mövqeyini daim dəstəkləyir. Bu dövlət münaqişənin həlli üçün müəyyən dövrlərdə fəallıq göstərməyə çalışıb. Belə ki, 1994-cü ilin may ayında MDB-nin vasitçiliyi ilə Ermənistanla Azərbaycan arasında atəşkəs haqqında

Qırğızıstanın paytaxtı Bişkek şəhərində imzalanıb. Bir sözlə, diplomatik əlaqələr yarandığı gündən Qırğızıstan-Azərbaycan ikitərəfli əməkdaşlığı ənənəvi şəkildə, qarşılıqlı surətdə faydalı tərəfdaşlıq, dostluq əsasında qurulmuş və bütövlükdə siyasi, ticarət-iqtisadi, elmi-texniki, mədəni və digər sahələrdə uğurla inkişaf etmişdir. Göründüyü kimi, Azərbaycan bütün digər türkdillli dövlətlərlə olduğu kimi Qırğızıstanla da geniş siyasi-iqtisadi və mədəni əlaqələrini sürətlə artırır. Hər iki ölkənin məqsədi Türk dünyasının inkişafına, siyasi və mədəni birliyinə töhfə ver-

mi səfər edib. Səfər zamanı "Azərbaycan Respublikası və Qırğız Respublikası arasında Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə" imzalanıb. Qeyd edək ki, bugünkü səfər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Qırğızıstana ilk dövlət səfəridir. Səfər zamanı iki ölkə arasında bir sıra sənədlərin, o cümlədən Müştərk İnkişaf Fondunun yaradılması ilə bağlı Sazişin imzalanması nəzərdə tutulur. Dövlətimizin başçısı, həmçinin Qırğızıstan-Azərbaycan Dostluq Parkının, Heydər Əliyev adına 20 sayılı "Məktəb-Gimnaziya Təhsil-Tərbiyə Kompleksi" Ümumtəhsil müəs-

di. İmzalanan sənədlərdən ən əsası "Azərbaycan Respublikası və Qırğız Respublikası arasında Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə"dir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev həmin mərasimdə bildirmişdir: "Bu sənəd iki dövlət arasındakı münasibətləri keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəldir. Strateji tərəfdaşlıq qarşılıqlı fəaliyyətin yüksək səviyyəsidir və hər iki dövləti məhz strateji xarakterli əməkdaşlığa kökləyir. "Bizim münasibətlər strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatır. Bu, çox əlamətdar hadisədir, çünki qarşılıqlı fəaliyyətdə olduğumuz 29 il ərzində biz, əlbəttə, bir sıra istiqamətlər üzrə fəal işləmişik, lakin münasibətlərimiz bu səviyyədə olmayıb. Strateji tərəfdaşlıq həm böyük üstünlüklər, həm də böyük məsuliyyət deməkdir". Bəli, bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri, o cümlədən Qırğızıstanla əməkdaşlığın geniş perspektivləri var və gələcək illərdə mövcud potensialdan tam istifadə üçün daha böyük addımlar atılacaq. Göründüyü kimi, Azərbaycan bütün digər türkdillli dövlətlərlə olduğu kimi, Qırğızıstanla da geniş siyasi-iqtisadi və mədəni əlaqələrini sürətlə artırır. Hər iki ölkənin məqsədi Türk dünyasının inkişafına, siyasi və mədəni birliyinə töhfə verməkdir və ölkələrimiz belə vacib missiyanın da öhdəsindən layiqincə gəlirlər. Bir sözlə, Prezident İlham Əliyevin Qırğız Respublikasına səfəri, Prezident Sadır Japarov ilə görüş, imzalanan sənədlər və liderlərin səsləndirdiyi fikirlər iki ölkə münasibətlərində dərin əməkdaşlığa əsaslanan yeni mərhələnin əsasının qoyulduğunu deməyə əsas verir. Dövlət başçımızın dediyi kimi: "Strateji tərəfdaşlıq həm böyük üstünlüklər, həm də böyük məsuliyyət deməkdir".

məkdir. Onlar belə vacib missiyanın da öhdəsindən layiqincə gəlirlər.

Əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan Azərbaycan-Qırğızıstan münasibətləri

Müasir dövrdə Azərbaycan-Qırğızıstan münasibətlərinin əsası Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Ümummilli Lider 1995-ci ilin avqustunda Türkdillli Dövlət Başçıları III Zirvə Görüşü və "Manas" eposunun 1000 illiyinə həsr olunmuş tədbirlərdə iştirak etmək üçün ilk dəfə Qırğızıstana səfər edib. Hazırda iki ölkə arasında əlaqələr strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib. Bu il aprelin 20-də Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarovun ölkəmizə rəs-

sisəsinin, Nizami Gəncəvi adına 103 sayılı orta təhsil məktəbinin açılış mərasimlərində iştirak edəcək.

Bundan əvvəl Prezident İlham Əliyev Qırğızıstana iki dəfə işğuzar səfər edib. 2016-cı ilin sentyabrında həyata keçirilmiş səfər zamanı Prezident İlham Əliyev MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında və 2018-ci ilin sentyabrında isə Türkdillli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının Çolpon-Ata şəhərində keçirilmiş VI Zirvə Görüşündə iştirak edib. Bu il iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlıq Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarovun Azərbaycana rəsmi səfəri çərçivəsində imzalanmış sənədlər məzmun baxımından əhatəli və hər iki tərəfin əlaqələrin daha da inkişafında maraqlı olduğunu göstərir.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

